

Zelf met de bus naar de speciale school

AREND VAN DER MEULEN

BURGUM Kinderen die zijn aange-
wezen op speciaal leerlingenver-
voer, kunnen straks ook zelfstan-
dig met het openbaar vervoer rei-
zen.

De gemeente Tytsjerksteradiel is de eerste in Friesland die meedoet aan dit programma. Het voordeel voor de kinderen is dat ze zelfstandiger worden, het voordeel voor de gemeente is een kostenbesparing.

Gisteren werd de zogeheten digi-
tale OV-coach gepresenteerd in Bur-
gum. Kinderen die meedoen, krijgen
een iPod die hen vertelt wat ze moe-
ten doen om de bus of de trein te ne-
men en wat ze moeten doen als ze
deze hebben gemist of te laat zijn
uitgestapt.

De OV-coach is in eerste instantie
ontwikkeld voor kinderen met autis-
me, maar is ook geschikt als reishulp
voor kinderen uit het speciaal on-
derwijs.

In Tytsjerksteradiel maken 240
kinderen van vier tot twintig jaar ge-
bruik van het leerlingenvervoer. De
OV-coach is alleen voor kinderen
vanaf tien jaar. En dan ook alleen
voor kinderen die daar geschikt voor
zijn. „Meedoen gaat op vrijwillige
basis in overleg met de ouders. Zij
moeten er achter staan en hun kind
moet er wel mee om kunnen gaan”,
aldus Nefisa Lukovac van de ge-
meente.

Bovendien moeten de kinderen in
de buurt van een bushalte wonen en
moeten ze, op hun reis naar school
of instelling, niet meer dan één keer
hoeven overstappen, anders wordt
de reis te ingewikkeld. Dat beperkt
de deelname, want in een platte-
landsgemeente als Tytsjerksteradiel
is niet overal goed openbaar vervoer.
Lukovac hoopt en verwacht dat
uiteindelijk rond de twintig kinde-
ren mee zullen doen. „Als we dat

Tanya Mellema en Rebecca Berghout uit Gytsjerk proberen de iPod met OV-coach uit. FOTO MARCEL VAN KAMMEN

aantal halen, zijn we zeer tevreden.
De kostenbesparing voor de ge-
meente is niet het belangrijkste. Het
gaat om de kinderen. Uit eerdere
proeven is gebleken dat veel zelfred-
zamer worden. Daar zit de winst.”

Carolien Aalders, adviseur van de
VNG als het gaat om leerlingenver-
voer, is enthousiast over de OV

Coach. Ook volgens haar is kosten-
besparing geen hoofddoel. „Die krijg
je pas op de langere termijn. Het gaat
er om de leerlingen die dat aankun-
nen meer zelfstandigheid en zelfred-
zaamheid te geven. Op de lange ter-
mijn levert dat voordeel op want
dergelijke leerlingen kunnen later
beter zelfstandig functioneren in de

maatschappij. En dat scheelt dan
weer in de zorg- en begeleidingskos-
ten. Op de korte termijn moeten ge-
meenten die mee willen doen, juist
investeren in het opzetten en het be-
geleiden van het project.”

Kinderen kunnen meedoen per 1
april of met ingang van het volgende
schooljaar. De gemeente draaide

sinds maart 2013 al mee in een proef
met de coach. Daaraan deden 23 kin-
deren mee en zij reizen nu allemaal
zelfstandig naar school.

Een aantal andere Friese gemeen-
ten heeft al belangstelling getoond
voor het project. Zo zijn er contacten
gelegd met Heerenveen en Achtkar-
spelen.

Nieuw keurmerk tegen extreme hondenfokkerij

ANDRÉ HORJUS

LEEUWARDEN Deskundigen en stu-
denten van Hogeschool Van Hall
Larenstein bogen zich gistermid-
dag over een diervriendelijk keur-
merk voor hondenfokkers.

Veel aandoeningen bij rashonden
zijn het gevolg van extreem doorfok-
ken op uiterlijke kenmerken, stelden
specialisten tijdens een studium ge-
nerale over de 'mismakke hond'. Uit
onderzoek blijkt dat 40 procent van
de rashonden een afwijking onder
de leden heeft en vroeg of laat pro-
blemen krijgt.

Ongeveer de helft van de King
Charles spaniëls leidt bijvoorbeeld
aan extreme en chronische hoofd-
pijn door de kleine, bolle schedel die
niet snel genoeg meegroeit met de
hersenen. Andere hondensoorten
zoals de bloedhond, die gefokt wor-
den op overdreven veel huidplooiën,
zijn weer gevoeliger voor allerlei in-
fecties en rassen met een korte snuit
kampen vaak met ademhalingspro-
blemen.

Op basis van internationale ras-
standaarden wordt gefokt en gese-
lecteerd. Een probleem bij de hon-
denfokkerij is volgens doctor inge-

Ongeveer de helft van de King Charles spaniëls leidt aan hoofdpijn door een te kleine schedel. FOTO ARCHIEF

nieur Kor Oldenbroek van Wagenin-
gen University – specialist op het
gebied van genetica – de sterke na-
druk op uiterlijke kenmerken. De
Duitse herder werd de afgelopen
honderd jaar steeds zwaarder en de
tekkel steeds langer. „Als ik ze zie lo-
pen dan voel ik bijna de hernia. De
selectie is doorgeslagen.”

Om het ideaal te bereiken, vindt
veel inteelt plaats bij het fokken en

dat leidt tot erfelijke aandoeningen.
Honden kennen van alle diersoorten
de meeste erfelijke aandoeningen:
550. Er rust intussen volgens Olden-
broek ten onrechte een taboe op het
kruisen van verschillende rassen.
„Dan vernietig je het ras, zegt men,
terwijl je het volgens mij daarmee
juist kunt redden.”

Om de gezondheid en het welzijn
van de honden weer prioriteit te ge-

Top 4 probleemrassen

1 King Charles Cavalier spaniël:
kleine bolle schedel. Als de pup
opgroeit, kan de groei van de
schedel de groei van de hersenen
niet meer bijhouden, waardoor de
hersenen letterlijk in de verdruk-
king komen. Leidt bij ongeveer 50
procent van de dieren tot extreme
en chronische hoofdpijn en aan-
vallen die lijken op epilepsie.

2 Engelse bulldog/Franse bulldog:
extreem korte snuit, waardoor de
dieren moeilijk kunnen ademen
(sowieso amper via de neus). Eten
en drinken is ook moeilijk, omdat
de dieren tegelijk door de mond

moeten ademen. Leidt tot proble-
men met stofwisseling.

3 Labrador retriever/gouden retrie-
ver: hebben vanwege inteelt veel
kanker en kennen ook veel ge-
wrichtsproblemen.

4 Chihuahua: ook een kleine bolle
schedel. Kleine honden als de
chihuahua kunnen hun lichaam
bij kou moeilijk op temperatuur
houden (vanwege relatief hoge
warmte-uitstraling en een tekort
aan bloedsuikers). Enkele uren
niet eten kan al een probleem zijn.
De hond wordt dan sloom.

Het Fairfok-stempel moet een
soort keurmerk worden voor dier-
vriendelijke fokkerijen.

Een van de ambities is het versoe-
pelen van de rasstandaarden, stelde
Ingeborg de Wolf, van de Raad van
Beheer op Kynologisch Gebied. „Het
kan niet zo zijn dat een ras er onder-
door gaat omdat je het zo zuiver mo-
gelijk wil houden.” Internationaal
overleg is volgens haar noodzakelijk.